

מס' שבת ב: - בגדר מלאכת הכנסה, אי הוה אב או תולדה

1. **גמ' שבת ב:**, וז"ל, "מאי שנא הכא דתני ב' שהן ד' בפנים וב' שהן ארבע בחוץ ומאי שנא התם דתני שתיים שהן ארבע ותו לא הכא דעיקר שבת הוא תני אבות ותני תולדות התם דלאו עיקר שבת הוא אבות תני תולדות לא תני אבות מאי ניהו יציאות ויציאות תרי הויין וכי תימא מהן לחיוב ומהן לפטור והא דומיא דמראות נגעים קתני מה התם כולהו לחיובא אף הכא נמי כולהו לחיובא אלא אמר רב פפא הכא דעיקר שבת הוא תני חיובי ופטורי התם דלאו עיקר שבת הוא חיובי תני ופטורי לא תני חיובי מאי ניהו יציאות ויציאות תרתי הויין שתיים דהוצאה ושתיים דהכנסה והא יציאות קתני אמר רב אשי תנא הכנסה נמי הוצאה קרי לה ממאי מדתנן המוציא מרשות לרשות חייב מי לא עסקינן דקא מעייל מרה"ר לרה"י וקא קרי לה הוצאה וטעמא מאי כל עקירת חפץ ממקומו תנא הוצאה קרי לה אמר רבינא מתניתין נמי דיקא דקתני יציאות וקא מפרש הכנסה לאלתר ש"מ."

2. **שם דף צו:**, וז"ל, "הוצאה גופה היכא כתיבא א"ר יוחנן דאמר קרא ויצו משה ויעבירו קול במחנה משה היכן הוה יתיב במחנה לוייה ומחנה לוייה רה"ר הואי וקאמר להו לישראל לא תפיקו ותיתו מרה"י דיכחו לרה"ר וממאי דבשבת קאי דילמא בחול קאי ומשום דשלימא לה מלאכה כדכתיב והמלאכה היתה דים וגו' גמר העברה העברה מיוה"כ כתיב הכא ויעבירו קול במחנה וכתוב התם והעברת שופר תרועה מה להלן ביום אסור אף כאן ביום אסור אשכחן הוצאה הכנסה מנלן סברא היא מכדי מרשות לרשות הוא מה לי אפוקי ומה לי עיולי מיהו הוצאה אב הכנסה תולדה ומכדי אהא מיחייב ואהא מיחייב אמאי קרי לה האי אב ואמאי קרי לה האי תולדה נפקא מינה דאי עביד שתי אבות בהדי הדדי אי נמי שתי תולדות בהדי הדדי מיחייב תרתי ואי עביד אב ותולדה דידיה לא מיחייב אלא חדא ולר"א דמחייב אתולדה במקום אב אמאי קרו לה אב ואמאי קרו לה תולדה הך דהואי במשכן חשיבא קרי לה אב הך דלא הואי במשכן חשיבא לא קרי לה אב אי נמי הך דכתיבא קרי אב והאי דלא כתיבא קרי תולדה."

3. **רמב"ן שבת דף ב:**, וז"ל, "ופרקין תנא להכנסה נמי הוצאה קרי ליה תדע מדתנן המוציא מרשות לרשות חייב מי לא עסקינן דקא מעייל עיולי. פי' מי לא עסקינן לאו דוקא אלא מלישנא דמתניי, מדלא קתני המוציא סתם וקתני מרשות לרשות חייב משמע דהכנסה נמי אתא למכלל בה דתרוייהו מלאכה אחת ושם אחד ואין בה חלוק להפרישן בשני אבות ולא באב ותולדה... ואי קשיא לך הא דאמרינן בפרק הזורק הך דהואי במשכן חשיבא קרי לה אב וכו', אלמא הכנסה לא הואי במשכן ולא כתיבא ולא חשיבא, איכא למימר ההוא טעמא לר"א קאמרינן ולשאר אבות מלאכות ותולדותיהן אבל הוצאה והכנסה כתיבי וחשיבי ותרוייהו חד אב נינהו לההוא טעמא, ודאמרינן התם מיהו הוצאה אב והכנסה תולדה ההוא לישנא דלא כר"פ, מיהו לאו למימרא דלא הואי במשכן דודאי מיהו הוית התם כדאמרי' בפרק במה טומנין, אלא כיון דמלאכה אחת הן לגמרי לא חשיבי להו בתרתי כדאמרי' בפרק כלל גדול (ע"ה ב') שובט הרי הוא בכלל מיסך ומדקדק הרי הוא בכלל אורג והווי תולדות ואע"ג דהווי במשכן, וכן נמי כותש הווי במשכן וחשבינן ליה תולדה (ע"ד א'), וא"ת מאי אולמה דהוצאה מהכנסה, איכא למימר משום דמיפרשא בלאו דויכלא העם, ומיהו ר"פ סבר כיון דתרוייהו הווי במשכן ולא חשיבא חדא טפי מחברתה שתיהן שנאן בכלל לשון המוציא מרשות לרשות, וקסבר תנא דעיקר חיובא משום עקירת חפץ ממקומו הלכך חדא מלאכה הוי לגמרי, ואין תולדה זו כשאר התולדות שלא נשנו במשנה, שהרי כתיבא וחשיבא וכל היכא דכתיבא וחשיבא אע"ג דאיכא דדמיה לה חשיב לה כדאמרינן בפ' כלל גדול (ע"ג ב') גבי זורה ובורר, הלכך ע"כ הווי בכלל המוציא מרשות לרשות ומשום דהוא חד שם וחד מלאכה תנא הכי, ולפי"ז יצאתי מקושית כל התלמידים שמקשים היאך אמרינן הכא דבכלל המוציא מרשות לרשות שנה להכנסה והא הכנסה תולדה היא והתם

אבות תני תולדות לא תני, ולא ראיתי לאחד מהם תירוץ נכון בדבר, ורבא [ד]אמר רשויות קתני סבר דהוצאות אבות והכנסות לא נשנו בכלל גדול כדין שאר כל תולדות שהיו במשכן שלא נשנו מפני שאינן חשובות כל כך, והך נמי לא חשיבא כהוצאה משום דהוצאה היתה עיקר הבאת הקדשות למחנה לוייה ואין הכנסה צורך משכן כל כך, וכן אפשר לפרש לר"א הך דהואי במשכן וחשיבא קרי לה אב, כלומר דלא הואי במשכן א"נ הואי במשכן ולא חשיבא כולי האי כגון הכנסה וכגון כותש קרי לה תולדה, וע"כ אתה אומר כן שהרי היו במשכן מלאכות ולא חשיבי ליה לתנא וקרי להו תולדות כגון כותש וכדאמרן:"

4. **רמב"ם הלכות שבת פרק י"ב הלכה ח'**, וז"ל, "הוצאה והכנסה מרשות לרשות מלאכה מאבות מלאכות היא ואף על פי שדבר זה עם כל גופי תורה מפי משה מסיני נאמרו הרי הוא אומר בתורה איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא הא למדת שההבאה מלאכה קורא אותה וכן למדו מפי השמועה שהמעביר ברשות הרבים מתחלת ארבע לסוף ארבע הרי הוא כמוציא מרשות לרשות וחייב:"

ושם, פרק י"ב הלכה י', וז"ל, "הזורק מרשות לרשות או המושיט הרי זה תולדת מוציא וחייב וכן הזורק או המושיט בידו מתחלת ארבע לסוף ארבע הרי זה תולדת מוציא וחייב והזורק כלאחר יד פטור:"

5. **גמ' הוריות דף ד.**, וז"ל, "תנן יש שבת בתורה אבל המוציא מרשות לרשות פטור ואמאי הוצאה הא כתיבא לא תוציאו משא מבתיכם [דאמרי הוצאה הוא דאסור הכנסה מותר ואיבעית אימא] דאמרי הוצאה (והכנסה) הוא דאסירא מושיט וזורק שרי"

6. **רש"י שבת יח.** **ד"ה שטוענין**, וז"ל, "דכי אמרי' סחיטת זיתים וענבים אב מלאכה בפי חבית שנשברה (לקמן דף קמג:) הני מילי בזיתים וענבים שלא ריסקן מבעוד יום דהוה ליה מפרק דבר ממשאו הגדל בתוכו והיא תולדה דדש."

7. **רשב"א שבת דף ב:** **ד"ה אמר רב אשי**, וז"ל, "ולפי מה שכתבו בתוספות אפשר דההיא דפי' הזורק כותיה דרב פפא נמי אתיא שהם ז"ל כתבו דהכנסה דהתם היינו הכנסה דבעה"ב דליתא במשכן דאלו הכנסה דעני למה לן למילפה התם מסברא דמה לי אפוקי מה לי עיולי בלאו הכי נמי תיתי לן מדהות במשכן וכדאמרין בפרק במה טומנין אלא ודאי לא נפקא לן מסברא דמה לי אפוקי מה לי עיולי אלא הכנסה דבעה"ב דהם העלו קרשים מקרקע לעגלה היינו הכנסה דעני העומד בחוץ:"